

**Latvijas Pētniecības un inovāciju stratēģiskās padomes
sēdes protokols Nr. 16**

Ministru kabinetā, Zaļajā zālē

Rīgā

2017.gada 12.oktobrī

Sēdi vada:

Padomes priekšsēdētāja vietnieks,
Ministru prezidenta biedrs, ekonomikas ministrs

Arvils Ašeradens

Sēdē piedalās padomes locekļi un to aizvietotāji:

Izglītības un zinātnes ministrija
Kultūras ministrija
Veselības ministrija
Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
Zemkopības ministrija
Valsts kanceleja
Latvijas Republikas Patentu valde
Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera
Latvijas Zinātņu akadēmija
Latvijas Zinātnes padome
Rektoru padome
Valsts zinātnisko institūtu asociācija
Latvijas Darba devēju konfederācija
Latvijas Darba devēju konfederācija
Latvijas Universitāšu asociācija

Kārlis Šadurskis
Dace Melbārde
Andrejs Panteļejevs
Jānis Eglītis
Irina Pilvere
Jānis Čitskovskis
Sandris Laganovskis
Guntars Strautmanis
Ojārs Spārītis
Tālis Juhna
Gita Rēvalde
Ivars Kalviņš
Juris Binde
Juris Matvejs
Artūrs Zeps

Sēdē piedalās uzaicinātās personas:

LR Saeima
Pārresoru koordinācijas centrs
Ekonomikas ministrija
Izglītības un zinātnes ministrija
Izglītības un zinātnes ministrija
Izglītības un zinātnes ministrija
Izglītības un zinātnes ministrija
Zemkopības ministrija
Zemkopības ministrija
Zemkopības ministrija
Veselības ministrija
Kultūras ministrija
Latvijas Zinātņu akadēmija
Latvijas Zinātņu akadēmija
Latvijas Zinātņu akadēmija
Studiju un zinātnes administrācija
Studiju un zinātnes administrācija
Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrība
Rektoru padome
Latvijas Universitāte

Ivars Zariņš
Edvīns Karnītis
Jānis Šiliņš
Andis Geižāns
Līga Lejiņa
Agrita Kiopa
Santa Šmīdlere
Ilze Slokenberga
Jānis Briedis
Jānis Šnaksis
Elīna Briņķe
Lolita Rūsiņa
Andrejs Siliņš
Jānis Ikstens
Gunta Kuzmane
Sandra Sidiki
Ingunā Paredne
Inga Vanaga
Arvīds Barševskis
Indriķis Muižnieks

Latvijas Universitātes Cietvielu fizikas institūts
 Latvijas Jauno zinātnieku apvienība
 Latvijas Jauno zinātnieku apvienība
 Biedrība "Baltic Institute of Research, Tehnology and Innovation"

Andris Šternbergs
 Andris Freimanis
 Guntars Kitenbergs
 Gunta Rača

Protokolē:

Latvijas Pētniecības un inovāciju stratēģiskās padomes
 sekretariāta vārdā

Elīna Petrovska

Sēdi sāk plkst. 10.00

Sēdes atklāšana

(A.Ašeradens, T.Juhna, G.Kitenbergs)

A.Ašeradens: atklāja Latvijas Pētniecības un inovāciju stratēģiskās padomes (Padome) sēdi. Sanāksmes dalībnieki aicināja apvienot Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) ziņojumus vienā dienas kārtības jautājumā, kā arī papildus iekļaut prezentāciju no Latvijas Zinātnes padomes (LZP) un Latvijas Jauno zinātnieku (LJZA) apvienības par viņu redzējumu zinātnes projektu turpmākā attīstībā. Priekšlikumi tika atbalstīti.

IZM par P&A¹ programmām un to finansēšanu, LZP informācija par FLPP finansējuma sadali starp zinātņu nozaru grupām un LJZA informācija par zinātnes projektu attīstības iespējām kontekstā ar P&A programmām*

(A.Ašeradens, A.Kiopa, T.Juhna, I.Kalviņš, K.Šadurskis, J.Eglītis, A.Panteļejevs, I.Pilvere, I.Vanaga, G.Kitenbergs, I.Muižnieks, A.Barševskis, I.Zariņš, L.Lejiņa, O.Spārītis)

A.Kiopa: iepazīstināja ar aktuālāko informāciju par P&A programmām. Informēja par Valsts kontroles konstatējumiem un rekomendācijām P&A finansēšanai. Tika uzsvērts, ka neskatoties uz to, ka valsts ieguldījumu apjoms nav pietiekošs ekonomikas izaugsmes nodrošināšanai, esošais finansējums netiek izmantots efektīvi un pēc būtības, līdz ar to ir jādomā par sistēmas efektīvizāciju, lai vairāk iesaistītu nozaru ministrijas darbā ar valsts pasūtījumu zinātnē un ekselences finansējumu.

Sēdes dalībnieki tika informēti, ka ir sagatavots rīkojuma projekts par prioritārajiem virzieniem zinātnē 2018.–2021.gadā. Prioritāro virzienu mērķis ir ne tikai Latvijas ilgtspējīga attīstība, bet ir arī vērsts uz stratēģisku budžeta izlietojumu zinātnē, kas virza pētniecību uz stratēģiski svarīgiem jautājumiem un fokusē zinātnieku darbu uz sabiedrībā aktuāliem izaicinājumiem. Ņemot vērā šos mērķus, IZM rekomendē apstiprināt šādus prioritāros zinātņu virzienus fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai:

1. Dabaszinātnes, lietišķā matemātika, informācijas un komunikācijas tehnoloģijas zināšanu ekonomikas attīstībai, viedie materiāli un tehnoloģijas produktu un procesu vērtības palielināšanai un kibernetikas stiprināšana;
2. Energoneatkarība, energoefektivitāte un klimata pārmaiņas;
3. Vietējo resursu izpēte un ilgtspējīga izmantošana;
4. Sabiedrības veselība, sports, labklājība un demogrāfija;
5. Zināšanu kultūra un inovācijas ekonomiskajai ilgtspējīgai;
6. Atvērta, iekļaujoša sabiedrība un sociālā drošumspeja;
7. Sabiedrības drošības un aizsardzības izaicinājumi;
8. Latvijas valstiskums, valoda un vērtības (Letonika).

¹ Pētniecība un attīstība

Tā kā rīkojuma projekts ir izsludināts Valsts sekretāru sanāksmē 12.10.2017., viedokļu sniegšana par dokumentu norisinās līdz 27.10.2017. Sēdes dalībnieki tika aicināti iepazīties ar dokumentu un sniegt savu viedokli IZM līdz noteiktajam datumam.

A.Kiopa informēja, ka Valsts pētījumu programmas (VPP) 2014.–2017.gadam izpilde 2017.gada 4.ceturksnī sastāda 98.3%, no kopējā finansējuma – 25.4 milj.euro. Līdz ar to, pildot Padomē uzdoto un pagarinot esošo VPP realizāciju termiņu uz 2018.gadu, sastāda 0.44 milj.euro. IZM ir sagatavojusi nepieciešamos dokumentus attiecīgā termiņa pagarināšanai un iesniegusi tos Valsts kancelejā.

Sēdes dalībnieki tika iepazīstināti ar plānotajām VPP 2018.–2021.gadam, par to galvenajiem izaicinājumiem un pētniecības problēmām. Tika uzsvērti nozaru ministriju nozīme, tām paredzot P&A finansējumu savos budžetos vai arī novirzot no kapitālsabiedrības peļņas, kā to ir paredzējusi Ekonomikas ministrija (EM).

Papildus tam, sanāksmes dalībnieki tika iepazīstināti ar IZM piedāvājumu attiecībā uz Fundamentālo un lietišķo pētījumu (FLP) programmām. Jaunie FLP noteikumi (uz šo brīdi projekts) izstrādāti ar mērķi sasaistīt FLP ar zinātnes politikas plānošanas dokumentiem. FLP noteikumos tiek pārņemta citu valstu labā prakse – unificēta izvērtēšana, novēršot interešu konfliktu, ieviesti skaidri un saprotami finansēšanas nosacījumi, kā arī samazināts administratīvais slogs.

Pasākumu plāns FLP un VPP ieviešanai 2017.–2018.gadam paredz:

- VPP īstenošanas termiņa pagarināšanu līdz 2018.gada beigām;
- jaunu VPP Ministru kabineta noteikumu izstrāde un pieņemšana līdz 2017.gada beigām;
- 2017.gada septembrī Valsts sekretāru sanāksmē izsludināti jauni FLP noteikumi;
- š.g.novembrī Latvijas Zinātnes padome izsludina konkursu (FLP);
- 2018.gada janvārī FLP projektu iesniegšana;
- FLP projektu izvērtēšanā norisinās no 2018.gada janvāra-aprīļa.

Sēdes dalībnieki tika informēti par FLP un VPP programmu finansēšanu 2018.–2020.gadā. FLP ik gadu paredzēti 9.5 milj. euro. VPP paredzēti (IZM un EM kopā) 2018.gadā 4.5 milj. euro, ieskaitot 0.44 milj. euro esošo programmu pabeigšanai, savukārt 2019.un 2020.gadā – 4.1 milj. euro ik gadu.

T.Juhna vērsa sēdes dalībnieku uzmanību uz to, ka, lai veidotu FLP programmu finansējuma sadalījumu attiecīgā zinātņu nozaru grupā, LZP ir jāsagaida Ministru kabineta noteikumu par Latvijas zinātnes nozarēm un apakšnozarēm apstiprināšana². LZP skatījumā ir reālistiski jādomā par grantu finansējuma sadalījumu, lai nebūtu pārrāvuma un naudas līdzekļus varētu izmantot kā bāzes finansējumu.

G.Kitenbergs ziņoja par LJZA skatījumu par VPP turpmāko attīstību. Valsts pasūtīju VPP vislabāk būtu īstenot caur nozaru ministrijām, kurām ir praktiski, ar zinātniskām metodēm risināmi jautājumi, savukārt projektu apmērs, t.sk. īstenošanas termiņš varētu būt dažāds.

Sēdes dalībnieki diskutēja par investīcijām zinātnē, lai ar VPP, FLP programmu īstenošanu varētu nodrošināt valsts pasūtījuma izpildi dažādās tautsaimniecībā svarīgās nozarēs. VARAM parlamentārais sekretārs Jānis Eglītis iebilda un vērsa klātesošo uzmanību par finansējuma modeļa

² IZM iecerējusi nozares dalīt atbilstoši *OECD Frascati Manual* piedāvātajam sadalījumam: dabaszinātnes, inženierzinātnes un tehnoloģijas, medicīna un veselības zinātnes, lauksaimniecības zinātnes, sociālās zinātnes, humanitārās zinātnes.

maiņu nākamajiem gadiem, norādot, ka budžets nākamajam gadam jau ir iesniegts Saeimā un ministrijas resorā finanšu līdzekļus šādam mērķim novirzīt nav iespējams. Tika aktualizēta diskusija par EM iniciatīvu – raudzīties veidot horizontālu finansējuma pieprasījumu no attiecīgām nozaru ministrijām. Panākot, ka nozaru ministrijas meklē iespējas nodrošināt to atbildībā esošo nozaru attīstībai nepieciešamās VPP, tiks paaugstināta pētījumu kvalitāte un pētījumu rezultāti sekmēs attiecīgās tautsaimniecības nozares attīstību. IZM aicināja nozaru ministrijas nepieciešamajiem pētījumiem izmantot arī citus finansēšanas avotus, piem., Norvēģijas Finanšu instrumentu. Tāpat sanāksmes dalībnieki pārrunāja jautājumu par zinātnes finansējuma pārrāvumu VPP un FLP programmās. Tika apspriests LZP skartais temats par grantu finansējuma sadalījumu (finansējuma pārbīdes zinātnes budžeta iekšienē), kā piemēru minot, ka 2 milj. *euro* varētu tikt iekļauti zinātnes bāzes finansējuma bāzē, pārdalot starp programmām.

** Skatīt protokolam pievienoto Izglītības un zinātnes ministrijas prezentāciju – “IZM P&A programmas un to finansēšana”, Latvijas Zinātnes padomes prezentāciju – “FLPP finansējuma sadale starp zinātņu nozaru grupām” un Latvijas Jauno zinātnieku apvienības prezentāciju.*

Sēdi slēdz plkst. 11.40

Padomes sēdes vadītājs –
Padomes priekšsēdētāja vietnieks,
Ministru prezidenta biedrs, ekonomikas ministrs

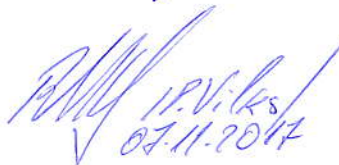

A.Ašeradens

Protokolēja

E.Petrovska

I.P. Viks
07.11.2017